

Kronofogden: kravet, anmärkningen och hjälpen

Berättelse

Kronofogden, eller Kronofogdemyndigheten, är en statlig myndighet i Sverige. Den lyder under Finansdepartementet och blev en egen myndighet, fristående från Skatteverket, den 1 januari 2008. Många känner till namnet men vet inte riktigt vad myndigheten gör. Uppdraget är faktiskt dubbelt. Kronofogden ska hjälpa den som har rätt att få betalt att få sina pengar. Samtidigt ska myndigheten ge stöd till den som ska betala en skuld, och det ska ske på ett rättssäkert sätt.

Hur går det till i praktiken? Tänk dig att någon inte betalar en räkning. Då får personen oftast först ett krav, alltså ett brev som påminner om att betala. Här är det viktigt att inte blanda ihop två saker. Ett krav från ett privat inkassobolag är inte samma sak som Kronofogden. Det är två olika steg. Om skulden ändå inte betalas kan den som vill ha betalt vända sig till Kronofogden, som då kan besluta att skulden ska betalas.

Ett ord som ofta dyker upp är betalningsanmärkning. En vanlig missuppfattning är att Kronofogden själv sätter den. Så är det inte. Anmärkningen registreras av kreditupplysningsföretag, som hämtar uppgifter bland annat från Kronofogden. För en privatperson finns en betalningsanmärkning kvar i tre år, och för ett företag i fem år. Tiden räknas från registreringsdagen, inte från den dag då skulden betalas. En anmärkning kan göra livet svårare på flera sätt. Den kan göra det svårare att hyra en bostad, teckna ett abonnemang eller få ett lån, eftersom många hyresvärdar och företag tar en kreditupplysning.

För den som har mycket stora skulder finns det en väg som kallas skuldsanering. Det betyder ungefär att personen under flera år betalar en del av sina skulder enligt en plan. När planen är klar finns de skulder som ingick inte längre kvar. Hur lång planen är och hur mycket man betalar kan variera, så det är klokt att läsa mer hos Kronofogden själv.

Det allra viktigaste att komma ihåg är kanske detta: man behöver inte klara ekonomin ensam. Varje kommun är enligt socialtjänstlagen skyldig att erbjuda gratis budget- och skuldrådgivning. Vem som helst kan vända sig dit för att få hjälp att förstå sina räkningar och sin ekonomi.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
lyda under	höra till och styras av (här: Finansdepartementet)
fristående	som står för sig själv, inte en del av något annat
uppdrag	den uppgift som någon ska utföra
rättssäker	som följer lagen och behandlar alla rättvist
inkassobolag	ett privat företag som kräver in obetalda skulder
betalningsanmärkning	en registrerad uppgift om att någon inte har betalat

ORD	FÖRKLARING
registrera	skriva in en uppgift officiellt
kreditupplysningsföretag	ett företag som samlar uppgifter om personers ekonomi
abonnemang	ett avtal man betalar för regelbundet, t.ex. mobil
skuldsanering	en plan där man under flera år betalar en del av sina skulder
socialtjänstlagen	en lag om stöd och hjälp som kommunen ska ge

Läsförståelsefrågor

1. Vad är Kronofogdens dubbla uppdrag?
 1. Att låna ut pengar och att sälja bostäder.
 2. Att hjälpa den som ska få betalt och att stötta den som ska betala.
 3. Att bestämma priser och att höja skatter.
2. Varför ska man inte blanda ihop ett inkassokrav med Kronofogden?
 1. För att det är exakt samma sak.
 2. För att det är två olika steg; kravet kommer från ett privat företag.
 3. För att inkassobolag är förbjudna i Sverige.
3. Vem registrerar en betalningsanmärkning?
 1. Kronofogden själv.
 2. Kommunen.
 3. Kreditupplysningsföretag, som hämtar uppgifter bland annat från Kronofogden.
4. Hur länge finns en betalningsanmärkning kvar för en privatperson?
 1. I tre år, räknat från registreringsdagen.
 2. För alltid.
 3. Tills man har betalat skulden.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Kronofogden blev en egen myndighet den 1 januari 2008.
 2. En anmärkning kan göra det svårare att hyra en bostad.
 3. Alla som får ett inkassokrav får direkt en betalningsanmärkning.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Skuldsanering betyder att man under flera år betalar en del av sina skulder.
 2. Budget- och skuldrådgivning i kommunen kostar mycket pengar.
 3. Varje kommun ska erbjuda gratis budget- och skuldrådgivning.
7. Varför skriver texten "ungefär" när den förklarar vad skuldsanering är? Vad vill den visa med det ordet?
8. Varför kan en betalningsanmärkning göra det svårare att hyra en bostad? Svara med stöd i texten.

Facit

1. Att hjälpa den som ska få betalt och att stötta den som ska betala.
1. För att det är två olika steg; kravet kommer från ett privat företag.
1. Kreditupplysningsföretag, som hämtar uppgifter bland annat från Kronofogden.
1. I tre år, räknat från registreringsdagen.
1. ja b) ja c) nej (en anmärkning uppstår normalt först efter beslut hos Kronofogden, inte vid ett inkassokrav)
1. ja b) nej (rådgivningen är gratis) c) ja
- Exempel på svar: Texten vill visa att det inte ser exakt likadant ut för alla. Hur länge planen är och hur mycket man betalar kan variera, så texten är försiktig och ger inte fasta siffror.
- Exempel på svar: Många hyresvärdar tar en kreditupplysning innan de hyr ut. Då kan de se anmärkningen, och det kan göra det svårare att få bostaden.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar för arbete med samhällsorientering och ekonomi i vardagen, och för att öva källkritik och försiktiga formuleringar ("kan", "ungefär", "oftast"). Tema: samhälle och välfärd samt myndigheter en nyanländ kan möta. Fråga 7 är en inferensfråga om varför man markerar osäkerhet. Håll en neutral, icke-skuldbeläggande ton och betona att gratis hjälp finns. Låt eleverna jämföra med liknande system i sina egna länder.

Diskussionsfrågor

- Texten säger att Kronofogden har ett dubbelt uppdrag. Varför kan det vara bra att samma myndighet både hjälper den som ska få betalt och den som ska betala?
- Många blandar ihop ett inkassokrav med Kronofogden. Varför är det viktigt att förstå skillnaden?
- Var skulle du vända dig om en kompis inte förstod en räkning och var orolig för sin ekonomi?
- **Skriv (4 meningar):** Beskriv vad en person kan göra steg för steg om hen får problem med att betala sina räkningar. Tänk på vilken hjälp som finns.

Källor och faktagranskning

- Kronofogden – Uppdrag och värdegrund: <https://kronofogden.se/om-kronofogden/om-oss/uppdrag-och-vardegrund>
- Kronofogden – Hur länge finns uppgifterna om betalningsanmärkning kvar?: <https://kronofogden.se/kontakta-oss/fragor-och-svar/betalningsanmarkning/2021-04-12-hur-lange-finns-uppgifterna-om-betalningsanmarkning-kvar>
- Konsumentverket – Hjälp med ekonomin hos kommunens budget- och skuldrådgivning: <https://www.konsumentverket.se/ekonomi/kommunal-budget-och-skuldradgivning/>
- Wikipedia – Kronofogdemyndigheten: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Kronofogdemyndigheten>

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. KÄNSLIGT ÄMNE – texterna håller sig till lag, officiellt uppdrag och allmänna fakta och undviker att skuldbelägga. Nyckelfakta: Kronofogden (Kronofogdemyndigheten) är en statlig myndighet under Finansdepartementet och blev en egen myndighet, fristående från Skatteverket, den 1 januari 2008. Uppdraget är

bland annat att hjälpa den som har rätt att få betalt att få sina pengar och samtidigt ge stöd till den som ska betala en skuld på ett rättssäkert sätt. Den som inte betalar en räkning kan först få ett krav; om skulden ändå inte betalas kan den som vill ha betalt vända sig till Kronofogden, som kan besluta att skulden ska betalas. En betalningsanmärkning registreras inte av Kronofogden själv, utan av kreditupplysningsföretag som hämtar uppgifter bland annat från Kronofogden. För en privatperson finns en betalningsanmärkning kvar i tre år och för ett företag (juridisk person) i fem år, räknat från registreringsdagen – inte från när skulden betalas. En anmärkning kan göra det svårare att till exempel hyra en bostad, teckna abonnemang eller få lån, eftersom många hyresvärdar och företag tar en kreditupplysning. Skuldsanering innebär att en person med stora skulder under flera år betalar en del av skulderna; när planen är klar finns de skulder som ingick inte längre kvar. Varje kommun är enligt socialtjänstlagen skyldig att erbjuda gratis budget- och skuldrådgivning, som vem som helst kan vända sig till. OSÄKERHETER/MYTER (markeras försiktigt i texterna med "kan", "oftast", "ungefär"): Exakta belopp, avgifter och antal år i en betalningsplan vid skuldsanering varierar och ändras över tid och anges inte med fasta siffror. Ett vanligt inkassokrav (från ett privat inkassobolag) blandas ofta ihop med Kronofogden – det är två olika saker, och en betalningsanmärkning uppstår normalt först efter beslut hos Kronofogden, inte vid ett inkassokrav. Antal anställda och aktuell statistik (t.ex. antal skuldsatta) anges inte utan färsk källa eftersom siffrorna ändras varje år. Reglerna om hur länge en anmärkning finns kvar vid pågående skuldsanering har särskilda undantag – texterna formulerar detta försiktigt och hänvisar till Kronofogdens egen sida.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.